

94. Lege Zetels

mei 2010 - I

Philippe Ariès (1914-1984) beschrijft de geschiedenis van de dood. Als Roland in 778 te Roncevaux - toen Karel de Grote de Pyreneeën overtrok - zijn einde voelt naderen, als de graaf van Béziers en Carcassonne in 1194, als Bach in 1750, als Tostoj in 1910 hun einde voelden naderen, of als Cervantes zijn hidalgo Don Quichote laat sterven, of Rostand zijn Cyrano de Bergerac, dan overzien zij hun leven, met alle vergissingen, dan zoeken zij vergeving en weten zij wat er nog aan praktische zaken geregeld moet worden en wie er nog gewaarschuwd moet worden om op tijd afscheid te kunnen nemen. Ariès beschrijft hen als de regisseurs in het ritueel van hun eigen heengaan.

Met de tijd verschuift het zwaartepunt van de aandacht - aldus Ariès - in de Romantiek naar het verdriet van de achterblijvenden om, na het midden van de vorige eeuw, nog verder te verschuiven naar het ziekenhuis en de arts die op enig moment de stekker eruit moet trekken.'

De houding ten opzichte van de dood weerspiegelt de sociologische wetmatigheid dat elke cultuur aanvankelijk, idealistisch, bloeit met het creatieve individu als middelpunt, en tenslotte decadent geworden afbrokkelend eindigt in verstarring, in formalisme, in detaillisme, of in machteloos vertoon van mistgordijnen en cirkelredeneringen. ("Waarom sluit u die weg af?" "Omdat we het wenselijk vonden die weg af te sluiten." "Waarom lost u het probleem niet op?" "Omdat dat niet past in ons systeem." "Waarom mag X niet het woord voeren?" "Omdat we hebben afgesproken blablabla dat alleen Y blablabla ons standpunt' blablabla zal verdedigen." Dat soort idiotie.) Zo gaat, ik vervolg, onze post-kapitalistische democratie ten onder: verbroekeling en ruzie die niet meer enig sociaal doel maar wel de eigen zogenaamde rechte rug moet laten zien, winstbejag om uit de failliete boedel met een vette bonus weg te komen, en, bij gebrek aan visie een ziekelijk gluren in het privéleven van de burger. Idealisme is door materialisme en egoïsme vervangen, schuiven met kostenposten heet vernieuwing en twijfelachtige figuren - one-liners' - nemen bezit van het pluche.

Dan komen er op 9 juni nieuwe verkiezingen. Hoewel, het is eerder een wedstrijd: welke partij heeft de meest inhoudsloze kreet verzonnen. De PVV lijkt qua stellingname nog het duidelijkst, maar is in strijd met zijn anti-islamitische uitspraken zelf juist extreem islamitisch van structuur, gemeten naar het aan Allah voorbehouden alleenrecht op gelijkhebbij en creativiteit. Wilders lijkt niets anders gedaan te hebben dan Allah door zichzelf vervangen. Als je behalve van de lijsttrekker ergens iets van een individu merkt, opgeklommen op grond van sexe, afkomst of woonplaats, is het een (voordat hij je antwoord geeft) schichtig naar hun godheid opkijkende tassendrager. Mijn stemadvies van twee jaar geleden (nr. 21) is nog steeds geldig. Verscheuren dan maar? En in een grote holle doos terugsturen die stempas? Het wordt tijd de stekker eruit te trekken. Ons protest kan heel beschaafd: stem PLZ, de Partij van de Lege Zetels, ik bedoel: alle niet-stemmers, allen die hun biljet ongeldig maakten en alle blanco-stemmers krijgen lege zetels toebedeeld, dan worden de overgebleven kamerleden er tenminste aan herinnerd hoe weinig ze nog vertegenwoordigen. Terug naar mijn vergelijking. Ariès zocht een hedendaags antwoord op het probleem van de dood (c.q. de dood van de democratie). Hij geloofde in het individu en de persoonlijke verantwoordelijkheid waarvan hij het besef - zo las hij het af aan de beeldhouwwerken in de Franse cathedraal - omstreeks 1200 zag ontstaan. Daar werd deze geleerde, in de privésfeer in Maisons-Laffitte, een enthousiast verteller. Hij raadde me de film aan 'François, si vous saviez' ('Als u eens wist') - Dan zouden we in opstand kunnen komen tegen het ons voorgeschotelde voorportaal van de totalitaire staat. Geen wonder dat Ariès zichzelf beschouwde als anarchist, als een conservatieve anarchist. Het zal tijd worden de kieswet te herzien zodat we op individuen met ideeën in plaats van op fillers en lifters van de partij kunnen stemmen. Totdat het zover is: stem PLZ!

Uw columnist, V.L.